ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH
W ŁOMAZACH

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZAGROŻENIA DZIECI I MŁODZIEŻY W ZESPOLE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W ŁOMAZACH

ZATWIERDZONE NA RADZIE PEDAGOGICZNEJ 22.10.2026 r.

Spis treści

ROZDZIAŁ I ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE 4
1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu 4
1.2. Procedury postępowania w razie podłożenia podejrzanego ładunku/ładunku wybuchowego 6
1.3. Procedury postępowania na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły 7
1.4. Procedury przygotowania i reagowania w przypadku zagrożenia z powietrza, ogłoszenia alarmu i jego odwołaniu. 10
1.5. Procedury zagrożenia ze strony ucznia posiadającego niebezpieczne narzędzie lub przedmiot 13

ROZDZIAŁ II PROCEDURY REAGOWANIA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH 15
2.1. Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia zachowań agresywnych wśród uczniów w Zespole Placówek Oświatowych w Łomazach 16
2.2. Procedury postępowania w sytuacji doświadczenia przez ucznia przemocy fizycznej pozaszkolnej. 18
2.3. Procedury postępowania w przypadku palenia przez ucznia papierosów w miejscu publicznym w tym na terenie szkoły: 18
2.4. Procedura postępowania w przypadku wagarów uczniów: 19
2.5. Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych 20
2.6. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży, wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych 23
2.7. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia 23
2.8. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów 24
2.9. Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole 25
2.10. Procedury postępowania na wypadek wystąpienia zagrożenia życia (listy, samookaleczenia, autoagresja, próby samobójcze) 27
2.11. Procedury postępowania wobec nietrzeźwych rodziców lub opiekunów zgłaszających się po odbiór dzieci:29
2.12. Procedury postępowania w przypadku kontaktu z mediami w sytuacji kryzysowej 29
2.13. Procedury zagrożenia ze strony osoby posiadającej niebezpieczne narzędzie lub przedmiot 29
2.14. Zasady obowiązujące rodziców/prawnych opiekunów oraz osoby wchodzące na teren placówki 34

ROZDZIAŁ III PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO 34
3.1. Definicja cyberprzemocy 34
3.2. Podstawowe formy cyberprzemocy: 35
3.3. Działania profilaktyczne w szkole 35
3.4. Procedura reagowania w szkole w sytuacji cyberprzemocy 35

ADRESACI PROCEDUR: wszyscy pracownicy szkoły

Każdy pracownik szkoły powinien natychmiast, zdecydowanie reagować, na sytuację zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia lub życia ucznia.

CEL:

- stworzenie sprawnego systemu interwencji w sytuacjach zagrożeń i w przypadku zachowań ryzykownych uczniów;
- zapewnienie uczniom bezpieczeństwa przed wszelkimi formami przemocy fizycznej i psychicznej, uzależnieniami i innymi przejawami patologii społecznej.

PODSTAWA PRAWNA:

Zasady bezpieczeństwa i obowiązki postępowania w sytuacji zagrożenia regulują przede wszystkim:

a) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe;
b) ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych;
c) ustawa Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r.;
d) ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r.;
e) ustawa Kodeks Cywilny z 23 kwietnia 1964 r.;
f) ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982;
g) ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.;
h) Statut Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach;
i) dokument przygotowany na podstawie materiału „BEZPIECZNA SZKOŁA Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole” opracowanego przez Departament Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej dokument.

ROZDZIAŁ I
ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE

Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą:

- podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego;
- podejrzenie otrzymania podejrzanej przesyłki;
- włamanie do szkoły połączone z kradzieżą;
- zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru;
- zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu;
- zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi;
- zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową.
- zagrożenie z powietrza, ogłoszeniu alarmu i jego odwołaniu
- zagrożenie w przypadku przyniesienia przez ucznia / osoby postronnej niebezpiecznego narzędzia lub przedmiotu

W zdecydowanej większości z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia alarmu i ewakuacji uczniów oraz personelu szkoły. Sposób ich przeprowadzenia powinien być znany wszystkim pracownikom Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach.

1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu

Najczęstszymi przyczynami, dla których może zajść konieczność ogłoszenia ewakuacji w Zespole Placówek Oświatowych w Łomazach, są zagrożenia związane:

- z powstaniem pożaru;
- z rozprzestrzenianiem na terenie szkoły niebezpiecznych substancji chemicznych, biologicznych lub ładunków wybuchowych.

Działania, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest:

- jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia;
- natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych.

W celu ewakuacji korzystamy z sygnału alarmu lokalnego, którym w Zespole Placówek Oświatowych w Łomazach są trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie. Alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.

1. O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję

o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu. W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm.

2. W przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Procedura wezwania wg następującego schematu:

a) wybranie numeru odpowiedniej służby (Policja 997, Straż Pożarna 998, Pogotowie Ratunkowe 999, Pogotowie Energetyczne 991, Pogotowie Gazowe 992). Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:

- rodzaj stwierdzonego zagrożenia;
- nazwę i adres szkoły;
- imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję;
- telefon kontaktowy;
- zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie.

b) potwierdzenie przyjęcie zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

3. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.

4. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.

5. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliżej stojącego nauczyciela bądź, jeżeli tylko nie zagraża to bezpieczeństwu pod salę, gdzie ma odbyć się lekcja i stamtąd pod opieką nauczyciela postępujemy jak wyżej.

6. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne.

7. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki.

8. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.

9. **Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:**
   a) słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela
   b) bądź opanowany, nie ulegaj panice
   c) po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela
   d) pomagaj osobom słabszym
   e) bezwzględnie podporządkowuj się osobom funkcyjnym
   f) nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

10. Ewakuacja osób z niepełnosprawnością:
    a) należy sporządzić listę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności,
    b) należy wyznaczyć opiekuna osoby niepełnosprawnej na czas ewakuacji.

c) Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:

- ✓ wykorzystanie krzesełka lub wózka inwalidzkiego;
- ✓ chwyt strażacki;
- ✓ chwyt na barana;
- ✓ chwyt kołyskowy;
- ✓ wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału;
- ✓ ratowanie w ten sposób, by możliwe było ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni.

1.2. Procedury postępowania w razie podłożenia podejrzanego ładunku/ładunku wybuchowego

Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że nie rozróżnia on „swoich" czy „obcych", inaczej niż w przypadku porwania lub użycia broni palnej, które dotyczą konkretnych osób. Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która jest zdolna w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wydzielenie wielkiej liczby produktów gazowych w postaci wybuchu (detonacji lub deflagracji). Określenie ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury:

1. Dyrektor lub wicedyrektor szkoły (w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona).

a) Procedury postępowania na wypadek otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego

1. Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętaj jak największą ilość szczegółów - uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla policji dla identyfikacji sprawcy alarmu.
2. Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje - w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji.
3. Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie procedury - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły.
4. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
5. Nie używaj telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
6. Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia - stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji.

7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły.
9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.
10. Przez podejrzany pakunek rozumiemy przesyłkę, która może zawierać ładunek wybuchowy.

b) Procedury postępowania na wypadek podłożenie podejrzanego pakunku

Podejrzany pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją.

1. Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku - należy założyć, że podejrzany pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.
2. Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku - w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania.
3. Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala) - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznanej substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji.
4. Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły.
5. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
6. Nie używaj telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły.
9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych

1.3. Procedury postępowania na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, bruceloza etc.),

wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

a) Procedury postępowania w sytuacji, gdy nastąpiło skażenie szkoły (szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną, np. telefon o zamiarze ataku)

Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury:

- ✓ Dyrektor lub wicedyrektor szkoły (w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona).

Podstawy uruchomienia procedury:

- ✓ Otrzymanie informacji o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (np. telefon).

Sposób postępowania:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
3. W budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
4. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry.
5. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji.
6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.
7. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

b) Procedury postępowania w sytuacji, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
3. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.

4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
5. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję.
6. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń.
7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń.
10. W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
11. Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry.
12. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji.
13. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.
14. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

c) Procedury postępowania w sytuacji, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
2. Powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję.
3. Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się.
4. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
5. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
6. Ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły.
7. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.

8. W szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
9. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sposób postępowania z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych:

- Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami z niepełnosprawnością dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

Obowiązki pracowników szkoły:

1. Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury.
2. Znać sygnał uruchomiający procedurę.
3. Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób z niepełnosprawnością.
4. Znać miejsce ewakuacji.
5. Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury.
6. Stosować się do zaleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

1.4. Procedury przygotowania i reagowania w przypadku zagrożenia z powietrza, ogłoszenia alarmu i jego odwołaniu.

1. Cel procedury:

Celem niniejszej procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, pracownikom i innym osobom przebywającym na terenie szkoły w przypadku wystąpienia zagrożenia z powietrza, ogłoszenia alarmu i jego odwołaniu. Procedura obejmuje fazę przygotowania, w tym przygotowanie budynku, organizację personelu, szkolenia i ćwiczenia, oraz fazę reagowania: rozpoznanie alarmu i komunikatów ostrzegawczych, działania po ogłoszeniu alarmu, pobyt w miejscu schronienia, reagowanie na uszkodzenia i inne zagrożenia, komunikację z rodzicami oraz bezpieczne zakończenia działań.

2. Zakres procedury

Procedura ma zastosowanie w przypadku:

2.1. Ostrzeżenia lub potwierdzenia ataku z powietrza poprzez oficjalne kanały informacyjne (Alert RCB, Regionalny System Ostrzegania, Syreny alarmowe, Kanały informacyjne nadawców radiowych i telewizyjnych, Oficjalne serwisy internetowe właściwych organów i służb).

2.2. Komunikaty ostrzegawcze mogą tworzyć trzystopniową sekwencję: Czujność, Gotowość i Alarm. Placówka wykonuje przede wszystkim polecenia zawarte w otrzymanej wiadomości.

- ✓ **CZUJNOŚĆ –** komunikat informacyjny bez polecenia schronienia. Dyrektor albo wyznaczony pracownik śledzi urzędowe komunikaty, sprawdza łączność, dostępność osób funkcyjnych i gotowość do wykonania procedury.

- ✓ **GOTOWOŚĆ –** komunikat przygotowawczy i/lub ostrzegawczy. Dyrektor wykonuje wskazane zalecenia i przygotowuje wyznaczone osoby do procedury przemieszczania do miejsca schronienia. Może wstrzymać wyjścia, sprowadzić grupy z terenu placówki.

- ✓ **ALARM** – alarm albo jednoznaczne polecenie natychmiastowego schronienia. Dyrektor uruchamia procedurę bez zwłoki. Nie czeka na potwierdzenie w kilku źródłach, jeżeli komunikat jest autentyczny i jednoznaczny.

2.3. Innego zagrożenia, które wymaga natychmiastowego schronienia się lub ewakuacji.

3. Sygnał alarmowy i komunikacja

3.1. Po ogłoszeniu alarmu (sygnał ciągły modulowany trwający 3 minuty) zasadą jest pozostanie w budynku Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach. Wyjątek dotyczy sytuacji, w której budynek stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia, a właściwy organ albo służby polecą jego opuszczenie i wskażą bezpieczną drogę.

3.2. W przypadku zagrożenia dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona ogłasza alarm poprzez:

- ✓ sygnał dźwiękowy: dzwonek ciągły trwający minutę
- ✓ w przypadku braku prądu stosuje się komunikat głosowy
- ✓ komunikat głosowy: „Uwaga! Alarm – możliwy atak z powietrza. Proszę przejść do najbliższych stref bezpiecznych i pozostać tam do odwołania”,

3.3. Osoby przebywające na terenie szkoły są zobowiązane niezwłocznie zastosować się do instrukcji personelu.

3.4. **Odwołanie alarmu:** (sygnał syreny ciągły jednostajny trwający 3 minuty, albo trzykrotnie powtórzoną zapowiedź słowną). Sygnał wewnętrzny – krótki dzwonek (5s).

4. Miejsca schronienia

4.1. Strefy schronienia wyznacza się zgodnie z Załącznikiem nr 1.

4.2. Klasy przyporządkowane do stref schronienia przechodzą tam niezwłocznie pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia.

5. Obowiązki pracowników

5.1. Dyrektor szkoły:

- ✓ zarządza alarmem,
- ✓ koordynuje współpracę ze służbami,
- ✓ informuje organ prowadzący,
- ✓ odpowiada za komunikaty do rodziców, w tym poinformowanie przez sekretariat za pomocą dziennika elektronicznego o wprowadzonych w szkole procedurach postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia.

5.2. Nauczyciele i wychowawcy:

- ✓ przeprowadzają klasę do wskazanej strefy,

- ✓ w przypadku rozpoczęcia alarmu w czasie przerwy natychmiast udają się do klasy, w której mają prowadzić następne zajęcia i przeprowadzają klasę do bezpiecznej strefy,
- ✓ utrzymują dyscyplinę i spokój.

5.3. Pracownicy obsługi i administracji:

- ✓ zabezpieczają instalacje (wyłączają urządzenia podpięte do prądu),
- ✓ wspierają technicznie działania związane z ewakuacją do stref schronienia,
- ✓ udzielają pomocy uczniom z niepełnosprawnościami,
- ✓ udają się do stref schronienia, wspierając nauczycieli w nadzorze nad dziećmi.

6. Ewakuacja

6.1. Ewakuacja poza budynek możliwa jest tylko w przypadku:

- ✓ decyzji służb zewnętrznych,
- ✓ zniszczenia budynku,
- ✓ wyraźnego zagrożenia życia,
- ✓ innych procedur nakazujących ewakuację (np. ewakuacja w przypadku pożaru w budynku).

6.2. Miejsce zbiórki ustala się na placu szkolnym/ teren zielony, boisko orlik lub innym wskazanym przez służby.

7. Ćwiczenia i szkolenia

7.1. Ćwiczenia z zakresu procedury będą przeprowadzane minimum raz do roku.

7.2. Pracownicy szkoły są zobowiązani do zapoznania się z treścią niniejszej procedury oraz załącznikiem.

7.3. Wychowawcy klas są zobowiązani do przedstawienia procedur uczniom swoich klas oraz ich rodzicom.

8. Sytuacje szczególne po ogłoszeniu alarmu i/lub przekazaniu komunikatu ostrzegawczego.

8.1. Osoba poza grupą.

Osoba przebywająca w toalecie, szatni, bibliotece lub innej części budynku idzie do najbliższego wskazanego wcześniej miejsca. Nie przechodzi przez cały budynek w poszukiwaniu swojej grupy. Obecny tam pracownik obejmuje ją opieką i zgłasza jej obecność.

8.2. Przerwa, posiłek, zajęcia sportowe lub praca w pracowni.

Uczniowie idą do najbliższego przypisanego miejsca pod kierunkiem nauczycieli dyżurujących.
W stołówce pozostawiają posiłki i naczynia, w sali gimnastycznej nie wracają do szatni, a w pracowni nauczyciel używa wyłącznika awaryjnego tylko wtedy, gdy znajduje się wzasięgu ręki i nie opóźni przejścia.

8.3. Grupa na zewnątrz.

Jeżeli grupa znajduje się na terenie placówki, nauczyciel prowadzi ją najkrótszą bezpieczną drogą do budynku. Nie wraca po odzież, plecaki ani sprzęt. Jeżeli wejście jest niemożliwe, korzysta
z najbliższego punktu schronienia albo trwałej osłony. Osoby kładą się twarzą do ziemi iosłaniają głowę oraz kark, z dala od okien, pojazdów, stacji paliw, słupów, mostów i urządzeń energetycznych.

8.4. Wycieczka, zajęcia poza placówką lub dowóz.

Kierownik wycieczki albo nauczyciel przerywa zajęcia i prowadzi grupę do ustalonego wcześniej miejsca schronienia albo najbliższego bezpiecznego miejsca o trwałej konstrukcji. Nie podejmuje powrotu przez zagrożony teren. Po schronieniu sprawdza obecność i informuje dyrektora o miejscu pobytu, poszkodowanych i osobach, których miejsca pobytu nie ustalono. Kierowca zatrzymuje pojazd tak, aby nie blokować drogi służbom. Jeżeli wyjście z pojazdu stwarza bezpośrednie zagrożenie, kierowca i opiekun wykonują polecenia służb.

8.5. Odległe miejsce schronienia.

Po ogłoszeniu alarmu nie wyprowadza się dzieci ani uczniów przez otwartą przestrzeń do odległego miejsca schronienia. Miejsce zewnętrzne można wykorzystać przed ogłoszeniem alarmu na polecenie właściwego organu, a po alarmie tylko wtedy, gdy pozostanie wbudynku bezpośrednio zagraża życiu i właściwy organ lub służby wskażą bezpieczny sposób przemieszczenia.

8.6. Zajęcia zdalne.

Nauczyciel przerywa zajęcia po otrzymaniu alarmu. Poleca uczniom wykonać instrukcje obowiązujące w miejscu ich pobytu. Nie wymaga pozostania przed kamerą ani potwierdzania obecności. Termin wznowienia zajęć ustala dyrektor po odwołaniu zagrożenia.

1.5. Procedury zagrożenia ze strony ucznia posiadającego niebezpieczne narzędzie lub przedmiot

I. Zasady podstawowe

1. Priorytetem jest ochrona życia i zdrowia uczniów oraz pracowników.
2. Pracownik szkoły nie powinien podejmować samodzielnej próby odebrania uczniowi niebezpiecznego przedmiotu, jeżeli wiąże się to z ryzykiem dla zdrowia lub życia.
3. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia należy niezwłocznie wezwać pomoc pod numerem 112.

II. Nie występuje Sytuacja bezpośredniego zagrożenia

1. Jeżeli uczeń posiada niebezpieczny przedmiot, ale nie używa go i nie stwarza bezpośredniego zagrożenia, nauczyciel zachowuje spokój.
2. Należy poinformować dyrektora.
3. Należy ograniczyć dostęp innych osób do miejsca zdarzenia/ucznia podejrzewanego o posiadanie niebezpiecznego przedmiotu.
4. Nie należy podejmować działań, które mogą spowodować eskalację sytuacji.

5. W przypadku podejrzenia posiadania przez ucznia niebezpiecznego przedmiotu należy polecić uczniowi wypakowanie plecaka w obecności pracowników szkoły w celu sprawdzenia zawartości i ewentualnego zabezpieczenia niebezpiecznego przedmiotu. Odmowa wypakowania skutkuje wezwaniem policji w celu przeprowadzenia rewizji.

6. Dyrektor lub wychowawca informuje rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zaistniałej sytuacji.

III. Sytuacja bezpośredniego zagrożenia

1. W przypadku zagrożenia ze strony ucznia posiadającego niebezpieczne narzędzie lub przedmiot należy stosować zasadę **4U**:

UWAŻAJ – UCIEKAJ – UKRYJ SIĘ – UDAREMNIJ ATAK.

2. Zasada 4U nie oznacza obowiązkowej kolejności działań. Nauczyciel wybiera rozwiązanie odpowiednie do sytuacji.

3. Jeżeli można bezpiecznie oddalić się z uczniami od zagrożenia, należy to zrobić.

4. Jeżeli bezpieczne opuszczenie pomieszczenia nie jest możliwe, należy:

    1. zamknąć drzwi;
    2. zabezpieczyć je, jeżeli jest to możliwe;
    3. odsunąć uczniów od drzwi i okien;
    4. zachować ciszę;
    5. wezwać pomoc.

5. Należy zadzwonić pod numer 112 i przekazać:

    1. nazwę i adres szkoły;
    2. miejsce występowania zagrożenia;
    3. opis osoby lub zagrożenia;
    4. rodzaj posiadanego przedmiotu, jeżeli jest znany;
    5. liczbę osób zagrożonych lub poszkodowanych;
    6. inne informacje wymagane przez operatora.

6. Nie należy podejmować konfrontacji ze sprawcą, jeżeli możliwe jest bezpieczne oddalenie się lub ukrycie.

7. Udaremnienie ataku może być rozważane wyłącznie jako rozwiązanie ostateczne, gdy nie ma możliwości bezpiecznego oddalenia się lub ukrycia i występuje bezpośrednie zagrożenie życia.

8. Po przybyciu Policji należy wykonywać polecenia funkcjonariuszy.

9. Po zakończeniu zagrożenia należy sprawdzić stan uczniów, udzielić pomocy osobom poszkodowanym oraz zapewnić wsparcie psychologiczne osobom, które go potrzebują.

Aktualne wytyczne MEN podkreślają, że rolą nauczyciela jest przede wszystkim ochrona uczniów i wezwanie pomocy, a nie samodzielne obezwładnianie osoby stwarzającej zagrożenie.

ROZDZIAŁ II
PROCEDURY REAGOWANIA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH

Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w szkole należą:

- ✓ agresywne zachowania ucznia;
- ✓ korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych;
- ✓ kradzież lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych;
- ✓ pornografia;
- ✓ prostytucja;
- ✓ picie alkoholu;
- ✓ wypadek.

Zagrożeniom w szkole zwykle towarzyszą poprzedzające je lub im towarzyszące widoczne symptomy zachowań uczniów, na podstawie których można je rozpoznać. Ofiary negatywnych działań w szkole zwykle skarżą się na dolegliwości somatyczne (bóle głowy, brzucha, brak apetytu). Często pojawia się pośród nich niechęć do chodzenia do szkoły lub całkowita absencja. W rodzinie pojawia się agresja wobec rodzeństwa i rodziców, widoczny niepokój, rozdrażnienie lub lękowe reagowanie na różne sytuacje. Uczniowie izolują się i szukają samotności. Odbija się to negatywnie na ich wynikach w nauce.

Sytuacje zagrożenia rodzą się w codziennych sytuacjach w szkole, kreowanych przez uczniów, a to przejawia się w:

- ✓ systematycznym dokuczaniu, wyśmiewaniu, ośmieszaniu, przezywaniu, robieniu sobie żartów, biciu, popychaniu i kopaniu;
- ✓ prezentowaniu dominacji wobec innych, chęci podporządkowania ich, w używaniu gróźb i siły;
- ✓ spadku zainteresowania szkołą,
- ✓ niechęcią do podejmowania aktywności na rzecz społeczności lokalnej,
- ✓ niekontrolowanych - nieadekwatne do wieku i sytuacji - wybuchach gniewu, impulsywności;
- ✓ nastawieniu ,,na nie ” i agresji wobec dorosłych;
- ✓ nieprawidłowym zachowaniu się w stosunku do nauczyciela/wychowawcy - chęć dominacji nad kimś silniejszym, stojącym wyżej w hierarchii;
- ✓ braku poczucia winy i wstydu, a nawet zadowoleniu z własnych negatywnych zachowań;
- ✓ prezentacji postaw aspołecznych: kradzieży, wandalizmie, piciu alkoholu, testowaniu narkotyków;
- ✓ przejawianiu zachowań agresywnych w stosunku do zwierząt;
- ✓ fascynacji sytuacjami ukazującymi sceny przemocy, inicjowaniu rozmów na tematy związane z używaniem niebezpiecznych narzędzi;
- ✓ ekspresji wyrażanej w pracach szkolnych, ukierunkowanej na zjawiska związane z przemocą, pracach plastycznych obrazujących sceny agresji;
- ✓ nadmiernym zainteresowaniem funkcjonowania grup przestępczych (próbach nawiązania kontaktu);
- ✓ rozmowach na tematy związane z bronią, przynoszeniu na teren szkoły niebezpiecznych narzędzi (m. in. broni, materiałów wybuchowych).

Przyczyną zagrożeń mogą być także zachowania nauczycieli takie, jak:

- ✓ drwina i złośliwość wobec uczniów;
- ✓ presja psychiczna, ośmieszanie, lekceważenie;
- ✓ agresja słowna - dokuczanie, wyśmiewanie;
- ✓ naruszenie nietykalności cielesnej;
- ✓ groźby w stosunku do ucznia;
- ✓ niesprawiedliwe ocenianie, ograniczanie możliwości rozwoju zainteresowań lub umiejętności ucznia;
- ✓ kumoterstwo pośród nauczycieli - tzw. solidarność zawodowa - nauczyciele bronią siebie nawzajem i są w stanie zrobić naprawdę wszystko, by zachować dobre imię i nie wprowadzać zbędnego zamętu do placówki;
- ✓ brak autorytetu wśród młodzieży.

Rekomendacje dla działań w Zespole Placówek Oświatowych w Łomazach:

1. Nie należy bagatelizować żadnego sygnału świadczącego o fakcie zaistnienia zagrożenia. Należy przeciwdziałać temu zjawisku na możliwie wczesnym etapie jego powstawania.
2. Stwarzać możliwość uczniowi poinformowania nauczyciela lub pedagoga o zaistniałej sytuacji związanej z czynnością niebezpieczną, budując atmosferę zaufania.
3. Należy wyciągać konsekwencje w stosunku do osób dopuszczających się czynów zabronionych.
4. W ramach działań profilaktycznych podczas lekcji wychowawczych, przy współpracy z ekspertami i specjalistami, należy informować uczniów o skutkach i konsekwencjach związanych z zagrożeniami w szkole jak i poza nią.
5. Należy tworzyć przyjazne środowisko pracy i nauki poprzez sprawiedliwe ocenianie, jasne, czytelne, sprawiedliwe normy, przyjazny nadzór nad uczniami, sprawną organizację życia szkolnego.
6. Należy podejmować działania integrujące zespoły klasowe, poznawanie się uczniów, sprzyjające budowie pozytywnych relacji w klasie.
7. Należy budować relacje na autorytecie nauczyciela: nauczyciel powinien jasno określić zasady pracy i wymagania wobec uczniów, prowadzić lekcje w sposób zrozumiały, szanować ucznia i udzielać mu wsparcia, sprawować kontrolę w klasie i interweniować w razie zachowania naruszającego normy.
8. Należy diagnozować sytuacje w szkole w kontekście występowania zagrożeń wewnętrznych w placówce, przeciwdziałania i usuwania oraz monitorować postępy i efekty wprowadzonych działań.
9. Niezbędna jest edukacja profilaktyczna jako forma merytorycznego wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów kierowana do nauczycieli, osób współpracujących z uczniami i rodziców.
10. Należy organizować rozmowy, pogadanki i dyskusje z rodzicami.

2.1. Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia zachowań agresywnych wśród uczniów w Zespole Placówek Oświatowych w Łomazach

Cel działań:

- zapewnienie bezpieczeństwa w szkole na wypadek wystąpienia na terenie Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach zachowań agresywnych tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub nauczyciela.

Osoby odpowiedzialne:

1. Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono.
2. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje: dyrektor placówki, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor, psycholog lub pedagog szkolny.
3. Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.

I. Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia agresji fizycznej:

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie zjawiska agresji fizycznej.
2. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.
3. Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną, pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły oraz poinformować wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.
4. W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
5. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.
6. Pedagog szkolny/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
7. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi,
8. W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
9. W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy.
10. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie i/lub regulaminie szkoły.

II. Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia <u>agresji słownej</u>:

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie zjawiska agresji słownej.
2. Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, pedagoga/psychologa.
3. Wychowawca (pedagog lub psycholog) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.
4. Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
5. O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
6. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.
7. Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie lub regulaminie szkoły.

Obowiązki pracowników pedagogicznych Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach:

Nauczyciele znają czynności realizowane w trakcie uruchamiania procedury; wychowawcy szkolą uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury; stosują się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

2.2. Procedury postępowania w sytuacji doświadczenia przez ucznia przemocy fizycznej pozaszkolnej.

1. W przypadku zgłoszenia lub zauważenia przez pracownika szkoły śladów przemocy fizycznej nauczyciel zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie wychowawcę lub w razie jego nieobecności psychologa/pedagoga lub dyrekcję szkoły.
2. Wychowawca wraz z psychologiem/pedagogiem rozmawia z uczniem.
3. Ogólnych oględzin dokonuje pielęgniarka szkolna lub osoby wyznaczone przez dyrektora, sporządzając odpowiednią notatkę.
4. W zależności od stanu zdrowia ucznia należy zawiadomić rodziców, wezwać pogotowie ratunkowe i powiadomić policję.
5. W zależności od zaistniałej sytuacji wychowawca, psycholog/pedagog rozmawia z rodzicami / opiekunami prawnymi ucznia. Następnie osoby rozmawiające z uczniem sporządzają protokół zajścia.
6. W szczególnych przypadkach zawiadamiamy Sąd Rodzinny i Policję (wniosek dyrekcji o wgląd w sytuację rodzinną).

2.3. Procedury postępowania w przypadku palenia przez ucznia papierosów w miejscu publicznym w tym na terenie szkoły:

1. Zakaz palenia papierosów i używania wyrobów tytoniowych w tym także e-papierosów obowiązuje na terenie i wokół Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach.

2. Nauczyciel, który zatrzymał (zaobserwował) ucznia na paleniu papierosów lub ma uzasadnione podejrzenie wskazujące na używanie wyrobów tytoniowych zgłasza ten fakt wychowawcy.
3. Jeżeli jest to pierwszy incydent związany z paleniem wskazanego ucznia wychowawca:
   a) udziela uczniowi upomnienia w obecności klasy;
   b) upomnienie wpisuje do dziennika klasowego;
   c) przypomina uczniowi dalsze konsekwencje czekające go w przypadku ponownego zatrzymania go na paleniu;
   d) informuje o zajściu pisemnie lub telefonicznie rodziców ucznia zaznaczając to w dzienniku;
   e) wychowawca ma prawo zobowiązać ucznia do przygotowania referatu na temat szkodliwości palenia i przedstawienia go przed klasą.
4. Upomnienie udzielone uczniowi powinno być wpisane do dziennika i powinno być uwzględnione przy wystawianiu oceny półrocznej z zachowania.
5. Uczeń, który został zatrzymany na paleniu nie może uzyskać oceny wzorowej i bardzo dobrej z zachowania na półrocze.
6. Jeżeli uczeń po raz drugi został zatrzymany na paleniu papierosów lub istnieje uzasadnione podejrzenie wskazujące na używanie przez niego wyrobów tytoniowych wychowawca informuje o tym fakcie psychologa lub pedagoga szkolnego.
7. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia, których informuje o zaistniałej sytuacji i udziela uczniowi nagany wychowawcy w obecności rodziców i psychologa/pedagoga.
8. Uczniowi zostaje obniżona ocena z zachowania na koniec półrocza o jeden stopień.
9. W przypadku, gdy sytuacja opisana powyżej w punkcie 4 powtarza się po raz trzeci wychowawca powiadamia oprócz psychologa/pedagoga także dyrektora szkoły.
10. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia.
11. Z uczniem w obecności rodziców, dyrektora szkoły, psychologa/pedagoga i wychowawcy zostaje spisany kontrakt, w którym jednym z oczekiwań jest zobowiązanie się rodziców do zgłoszenia się z dzieckiem do placówki specjalistycznej w celu udzielenia uczniowi pomocy w wyjściu z nałogu i bezwzględne dostosowanie się ucznia do wymagań zawartych wkontrakcie.
12. Uczeń trzykrotnie przyłapany na paleniu tytoniu otrzymuje na koniec semestru ocenę naganną z zachowania.
13. W przypadku, gdy warunki kontraktu nie zostaną dotrzymane przez rodziców i ucznia lub sytuacja z paleniem powtórzy się dyrektor szkoły informuje odpowiednie służby (policja, sąd rodzinny), gdyż palenie wyrobów tytoniowych w miejscach objętych zakazem określonych w art. 5 ustawy podlega karze grzywny do 500 zł.
14. Wychowawca o powyższym fakcie informuje rodziców ucznia na piśmie.

2.4. Procedura postępowania w przypadku wagarów uczniów:

1. Nauczyciel sprawdza listę obecności na początku każdej lekcji.
2. Odnotowanie w dzienniku każdorazowej nieobecności ucznia na prowadzonych zajęciach.
3. Zgłoszenie przypadku ucieczki ucznia z określonych zajęć dydaktycznych wychowawcy klasy. W przypadku nieobecności wychowawcy poinformowanie dyrektora szkoły.
4. Niezwłoczne powiadomienie przez wychowawcę klasy lub nauczyciela rodziców lub opiekunów prawnych o ucieczce ucznia z lekcji.
5. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem celem ustalenia przyczyn ucieczek.

6. Przeprowadzenie rozmowy uczeń-rodzic-wychowawca-pedagog/psycholog i ustalenie warunków umowy w celu zlikwidowania problemu.
7. Ustalenie form i sposobów wyrównania zaległości w nauce.
8. Pisemne zobowiązanie się rodziców lub opiekunów prawnych do systematycznej kontroli obecności dziecka w szkole.
9. Zastosowanie wobec ucznia kary regulaminowej – obniżenie oceny z zachowania.
10. Przedstawienie rodzicom (na pierwszym zebraniu) ich obowiązków:
    a) Zobowiązanie się rodziców lub opiekunów prawnych do kontroli frekwencji swojego dziecka na zajęciach szkolnych, systematyczne kontaktowanie się z wychowawcą klasy.
    b) W przypadku unikania przez rodziców lub opiekunów prawnych kontaktu ze szkołą Dyrektor szkoły lub pedagog szkolny wysyła listem poleconym do rodziców lub opiekunów prawnych pisemne zawiadomienie o nierealizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia i niedopełnieniu obowiązku przez rodziców (opiekunów prawnych).
    c) W przypadku braku reakcji ze strony rodziców lub opiekunów prawnych Dyrektor szkoły wysyła ponowną informację do rodziców lub opiekunów prawnych, która jest jednoznaczna z powiadomieniem Sądu Rodzinnego oraz organu prowadzącego szkołę o nierealizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia.

2.5. Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych

Cel działań:

- Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów przebywających w Zespole Placówek Oświatowych w Łomazach w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z rozprowadzaniem niebezpiecznych środków odurzających oraz odurzeniem alkoholem, narkotykami lub „dopalaczami”.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie:

1. Dyrektor szkoły, pedagog szkolny/psycholog szkolny

Podstawy uruchomienia procedury:

Wystąpienie zagrożenia:

- ✓ rozpowszechnianiem środków odurzających (narkotyków, dopalaczy) lub alkoholu;
- ✓ zdrowia ucznia po użyciu środka odurzającego lub spożycia alkoholu;
- ✓ zdrowia ucznia w wyniku wypadku w szkole lub poza nią.

a) Procedury postępowania w sytuacji <u>znalezienia podejrzanej sytuacji odurzającej na terenie Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach:</u>

1. Zachować szczególne środki ostrożności, zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ewentualnym jej zniszczeniem.
2. Powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję.
3. Ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy.
4. Przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji.

b) Procedury postępowania w sytuacji <u>podejrzenia ucznia Zespołu Placówek Oswiatowych w Łomazach o posiadanie środków odurzających:</u>

1. Odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.
2. Powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego.
3. Powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję.
4. Zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji.
5. Zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni.
6. Powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
7. Poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w Zespole Placówek Oświatowych w Łomazach.
8. Przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego.
9. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.

c) Procedury postępowania w sytuacji <u>rozpoznania stanu odurzenia alkoholem ucznia Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach:</u>

1. Powiadomić wychowawcę klasy ucznia.
2. Odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.
3. Powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego.
4. Przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego.
5. Powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
6. Powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły.
7. Poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.
8. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
9. Przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
10. W sytuacji odmowy rodziców do odebrania dziecka ze szkoły wezwać pogotowie ratunkowe oraz policję.

d) Procedury postępowania w sytuacji <u>rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami:</u>

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Poinformować pielęgniarkę/pedagoga szkolnego.
3. W momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.
4. Przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego.
5. Poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
6. Wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
7. Przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania.
8. Przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem.
9. Zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
10. Opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem.

11. Wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty.
12. Powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia (pogotowie ratunkowe, policja).

e) Procedury postępowania w sytuacji <u>rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”</u>:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. W momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.
3. Poinformować pedagoga/psychologa szkolnego.
4. Przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego.
5. Poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
6. Wezwać karetkę pogotowia ratunkowego.
7. Wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
8. Przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania.
9. Przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji.
10. Udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się.
11. Opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem.
12. Wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty.
13. Powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

f) Procedury postępowania w sytuacji <u>odmowy współpracy przez rodziców:</u>

1. Szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję.
2. Powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania.
3. Szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia (udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem).

Obowiązki pracowników pedagogicznych Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach:

1. Zapoznać się ze skutecznymi działaniami profilaktycznymi.
2. Zapoznać się z rodzajami i wyglądem środków odurzających.
3. Zapoznać się z symptomami wskazującymi na odurzenie narkotykiem.
4. Zapoznać się z symptomami nadużycia alkoholu.
5. Zapoznać się z symptomami zachowania dealerów środków odurzających.
6. Prowadzić regularnie zajęcia z zakresu zagrożenia zdrowia środkami niebezpiecznymi.
7. Realizować zajęcia wychowawcze o współczesnych zagrożeniach.
8. Prowadzić ciągłą obserwację uczniów w kontekście zdrowia i bezpieczeństwa.
9. Zapoznawać się z rekomendowanymi programami profilaktyki.

2.6. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży, wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych

Cel procedury:
Określenie sposobu postępowania na wypadek stwierdzenia w szkole przypadku kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, dokonanego przez ucznia.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie:
Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie koniecznymi działaniami odpowiadają kolejno: dyrektor placówki, w przypadku jego nieobecności wicedyrektor, a w przypadku jego nieobecności pedagog/psycholog szkolny.

Sposób działania w przypadku kradzieży lub wymuszenia przedmiotu znacznej wartości:

1. Działania mające na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska winny zostać podjęte bezzwłocznie.
2. Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły.
3. Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły.
4. Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich Policji.
5. Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia. Może to zrobić tylko Policja.
6. We współpracy z pedagogiem szkolnym należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
7. Dyrektor szkoły winien wezwać rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadzić rozmowy z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców.
8. Należy powiadomić Policję.
9. Sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.

2.7. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

Cel:
zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z rozpowszechnianiem materiałów o charakterze pornograficznym.

Osoba odpowiedzialna za zarządzanie:
Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób postępowania:

1. W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną, wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
3. Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
4. Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
5. Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne
6. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

2.8. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów

Sposób postępowania:

1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.
2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
3. W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
   Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).

5. W sytuacji, gdy szkoła wykorzystała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem i itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
7. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
8. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

2.9. Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole

Wypadek ucznia jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza jej terenem (w trakcie wycieczki lub wyjścia pod opieką nauczycieli).

Sposób postępowania:

1. Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu

- Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
- Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika szkoły. Jej nieudzielenie, szczególnie w odniesieniu do osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ucznia, skutkuje sankcją karną.

2. W sytuacji wypadku ucznia, nauczyciel przerywa lekcję, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.
3. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły o sytuacji.
4. O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców (opiekunów) poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę lub placówkę oraz radę rodziców.
5. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
6. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem w dzienniku zajęć podając datę i godzinę powiadomienia rodziców / opiekunów prawnych ucznia o wypadku.
7. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, powiadamiający o zdarzeniu ustala z nim: potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego lub potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica

i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia. Informację o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza również w dzienniku zajęć.

8. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe. W przypadku stwierdzenia przez lekarza potrzeby pobytu ucznia w szpitalu, należy zapewnić uczniowi opiekę w drodze do szpitala.
9. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
10. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.
11. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.
12. Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi z zasady pracownik odpowiedzialny za służby bezpieczeństwo i higienę pracy. Jeżeli w składzie zespołu nie może uczestniczyć pracownik służby BHP, w skład zespołu wchodzi dyrektor szkoły. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty lub rady rodziców. Przewodniczącym zespołu jest pracownik odpowiedzialny za BHP w szkole, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu – przewodniczącego zespołu spośród pracowników szkoły wyznacza dyrektor.
13. Zespół powypadkowy:
    - ✓ przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową;
    - ✓ rozmawia z uczniem (w obecności rodzica lub wychowawcy/pedagoga/psychologa szkolnego) i sporządza protokół przesłuchania;
    - ✓ rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły przesłuchania; jeżeli świadkami są uczniowie - przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego, a protokół przesłuchania odczytuje się w obecności ucznia - świadka i jego rodziców;
    - ✓ sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku;
    - ✓ uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek;
    - ✓ uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku;
    - ✓ sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku – protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Przekroczenie 14 dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu.
    - ✓ Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla: poszkodowanego, szkoły, która

przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku ucznia oraz dla organu prowadzącego lub kuratora oświaty (na żądanie).

- ✓ Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się rodziców (opiekunów) poszkodowanego małoletniego.

2.10. Procedury postępowania na wypadek wystąpienia zagrożenia życia (listy, samookaleczenia, autoagresja, próby samobójcze)

Każdy pracownik Zespołu Placówek Oświatowych w Łomazach ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

A. Procedury postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych:

O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- ✓ mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei;
- ✓ mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu;
- ✓ pozbywanie się osobistych i cennych przedmiotów;
- ✓ unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie;
- ✓ zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność;
- ✓ przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań dla danego ucznia;
- ✓ przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu;
- ✓ przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.;
- ✓ podejmowanie w przeszłości prób samobójczych;
- ✓ fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, wychowawca, pedagog i psycholog szkolny podejmują odpowiednie działania interwencyjne:

1. Jednoznacznie ustalają, które z w/w przesłanek występują u danego ucznia.
2. Przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu ucznia.
3. Przekazują informację o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły.
4. Ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły lub poza nią.

B. Procedury postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych):

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny/psycholog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:

1. Nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce.
2. Informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców oraz przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia informują odpowiednie instytucje.
3. Jeżeli sytuacja tego wymaga wzywają pogotowie ratunkowe informując dyspozytora o zamiarach ucznia.

C. Procedury postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą:

Po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog/psycholog szkolny podejmują następujące działania:

1. Jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca (nauczyciel, pracownik) powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, a ten rodzica/opiekuna prawnego.
2. Wzywają pogotowie ratunkowe informując dyspozytora o zdarzeniu.
3. Dyrektor szkoły, pedagog/psycholog szkolny lub wychowawca dokonują oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierająca z rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog/psycholog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5. O próbie samobójczej dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli.
6. Pedagog/psycholog szkolny planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazują rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą,
7. W przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji.
8. Pedagog/psycholog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły (przede wszystkim grupie klasowej).

D. Procedury postępowanie w przypadku powrotu ucznia do szkoły po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu (zaburzenia psychiczne):

1. Warunkiem powrotu do szkoły (po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu w związku z wszelkiego rodzaju zaburzeniami psychicznymi/emocjonalnymi) jest dostarczenie informacji/zaświadczenia od lekarza psychiatry o braku przeciwwskazań do uczenia się dziecka na terenie szkoły w grupie klasowej.
2. Pedagog i psycholog (współpracując z wychowawcą) otaczają opieką ucznia poprzez udzielenie wsparcia w postaci rozmów, spotkań, kontaktu z rodzicami. W miarę konieczności wskazują miejsca, w których jest możliwe skorzystanie z terapii i fachowej opieki specjalistów.

3. W przypadku zaistnienia przesłanek mogących świadczyć o pogorszeniu stanu zdrowia rodzic po uzyskaniu takiej informacji ze szkoły, ma obowiązek odebrać dziecko ze szkoły i udać się do odpowiedniego specjalisty.
4. Przy każdej kolejnej interwencji szkoła wymaga od rodzica przedstawienia zaświadczenia od lekarza o braku przeciwwskazań do kontynuowania nauki w placówce

2.11. Procedury postępowania wobec nietrzeźwych rodziców lub opiekunów zgłaszających się po odbiór dzieci:

1. W żadnym wypadku nie należy powierzać opieki nad dzieckiem osobie znajdującej się pod wpływem alkoholu.
2. O podejrzeniu, że rodzic lub opiekun zgłaszający się po odbiór dziecka znajduje się w stanie nietrzeźwym należy bezzwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, psychologa/pedagoga szkolnego lub dyrekcję.
3. Pracownik szkoły nakazuje osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły i wzywa innego opiekuna dziecka.
4. Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka twierdząc, że nie znajduje się pod wpływem alkoholu – musi to udowodnić (poddać się dobrowolnie badaniu alkomatem przez Policję).
5. Jeżeli badanie potwierdzi podejrzenia pracowników szkoły a ponadto nie można skontaktować się z innym opiekunem dziecka powiadomione zostają odpowiednie instytucje uprawnione do opieki nad dzieckiem w w/w sytuacji.

2.12. Procedury postępowania w przypadku kontaktu z mediami w sytuacji kryzysowej

Do kontaktów z mediami w sytuacjach kryzysowych upoważniony jest jedynie dyrektor lub wicedyrektor szkoły, lub osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.

2.13. Procedury zagrożenia ze strony osoby posiadającej niebezpieczne narzędzie lub przedmiot

Pojawienie się na terenie szkoły osoby posiadającej nóż lub inny przedmiot, którym można wyrządzić krzywdę, należy traktować jako sytuację mogącą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia. Priorytetem nauczyciela jest ochrona uczniów, ograniczenie ich kontaktu z zagrożeniem oraz możliwie szybkie uruchomienie pomocy.

SCHEMAT 4U!

UWAŻAJ – UCIEKAJ - UKRYJ SIĘ - UDAREMNIJ ATAK

Schemat 4U! jest pomocą w zapamiętaniu podstawowych zasad, a nie sztywną sekwencją czynności. Należy wybierać działania odpowiednie do aktualnej sytuacji. Jeżeli można bezpiecznie oddalić się od zagrożenia, należy to zrobić; jeżeli droga jest niebezpieczna lub

niedostępna, należy zabezpieczyć się w odpowiednim miejscu. Powiadomienie służb może następować równolegle z ochroną uczniów, o ile można je wykonać bezpiecznie.

Zasada nadrzędna

- ✓ Nie zbliżaj się do osoby stanowiącej zagrożenie i nie podejmuj niepotrzebnej konfrontacji.
- ✓ Nie próbuj odebrać niebezpiecznego przedmiotu ani samodzielnie obezwładniać sprawcy.
- ✓ Nie narażaj uczniów w celu zdobycia dodatkowych informacji, sprawdzenia sytuacji ani ratowania pozostawionych rzeczy.
- ✓ W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia powiadom numer alarmowy 112, gdy tylko można to zrobić bezpiecznie.
- ✓ Wykonuj polecenia służb kierujących działaniami.

1. **UWAŻAJ! – rozpoznaj zagrożenie i przekaż informację**

Celem tego etapu jest możliwie szybkie rozpoznanie sytuacji bez narażania siebie ani uczniów. Nie oznacza to konieczności zbliżania się do osoby ani sprawdzania, jakie ma zamiary.

Nauczyciel powinien:

- ✓ zachować spokój i ocenić, gdzie znajduje się źródło zagrożenia oraz czy uczniowie są narażeni na bezpośredni kontakt;
- ✓ korzystać wyłącznie z informacji, które może uzyskać bezpiecznie; nie wychodzić na korytarz ani nie podchodzić do sprawcy, aby sprawdzić sytuację;
- ✓ jeżeli jest z klasą, niezwłocznie ocenić, czy istnieje bezpieczna droga oddalenia się, czy należy pozostać w pomieszczeniu;
- ✓ przekazać informację dyrekcji lub osobie odpowiedzialnej za bezpieczeństwo, o ile nie opóźnia to koniecznych działań ochronnych;
- ✓ w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia wezwać pomoc pod numerem 112, gdy tylko jest to bezpieczne.

Nie należy:

- ✓ zbliżać się do osoby w celu ustalenia jej zamiarów, śledzić jej ani samodzielnie przewidywać jej dalszego zachowania;
- ✓ wysyłać uczniów, aby sprawdzili, co dzieje się poza salą, ustalili lokalizację sprawcy lub wezwali pomoc w sposób narażający ich na kontakt z zagrożeniem;
- ✓ przekazywać uczniom ani służbom informacji niepotwierdzonych lub opartych na domysłach.

2. **UCIEKAJ! – oddal uczniów, jeśli droga jest bezpieczna**

Jeżeli istnieje bezpieczna droga odejścia od źródła zagrożenia, należy możliwie szybko przeprowadzić uczniów do bezpiecznego miejsca. Nie należy automatycznie kierować się ku wyjściu z budynku, jeżeli droga ta prowadziłaby w stronę zagrożenia lub zwiększała ryzyko kontaktu ze sprawcą.

Nauczyciel powinien:

- ✓ skierować uczniów w kierunku przeciwnym do zagrożenia, wybierając bezpieczną, dostępną drogę;
- ✓ wydawać krótkie i jednoznaczne polecenia, np. „Idziemy za mną", „Nie zatrzymujemy się", „Zostajemy razem";
- ✓ utrzymywać grupę razem, w miarę możliwości sprawdzić jej stan po dotarciu do bezpiecznego miejsca;
- ✓ nie zatrzymywać się w pobliżu miejsca zdarzenia i nie pozwalać uczniom wracać po plecaki, telefony ani inne rzeczy;
- ✓ przekazać dyrekcji lub służbom informację o miejscu, do którego grupa się udała, oraz o ewentualnych osobach, które pozostały poza grupą.

Jeżeli nauczyciel i uczniowie znajdują się na korytarzu, a bezpieczna droga odejścia nie jest dostępna, należy skierować się do najbliższego bezpiecznego pomieszczenia, o ile można do niego dotrzeć bez zwiększania ryzyka.

Jeżeli część uczniów znajduje się już w innym miejscu, nie należy kierować grupy z powrotem w stronę zagrożenia w celu ich zebrania. Trzeba przekazać służbom ich liczbę i ostatnią znaną lokalizację.

3. **UKRYJ SIĘ! – zabezpiecz uczniów, gdy ucieczka nie jest bezpieczna Jeżeli opuszczenie sali** lub dalsze przemieszczanie się mogłoby doprowadzić do kontaktu z osobą stanowiącą zagrożenie, należy pozostać z uczniami w możliwie bezpiecznym pomieszczeniu i ograniczyć możliwość dostania się do niego osoby niebezpiecznej.

Nauczyciel powinien, o ile można to zrobić bezpiecznie:

- ✓ zamknąć drzwi i utrudnić dostęp do pomieszczenia, w tym zastawić wejście dostępnymi przedmiotami, jeśli nie zwiększa to zagrożenia;
- ✓ odsunąć uczniów od drzwi i okien oraz zgromadzić ich w możliwie bezpiecznej części pomieszczenia;
- ✓ polecić uczniom zachowanie ciszy i ograniczyć niepotrzebne przemieszczanie się;
- ✓ wyciszyć telefon, w tym dźwięki i wibracje, i ograniczyć komunikację do niezbędnej;
- ✓ powiadomić 112 i dyrekcję, jeżeli nie zostało to wcześniej zrobione i można wykonać połączenie bezpiecznie;
- ✓ przekazać służbom dokładne miejsce pobytu grupy i informacje o sytuacji, które są znane i sprawdzone;
- ✓ pozostać z uczniami i oczekiwać na dalsze informacje lub polecenia służb.

Nie należy otwierać drzwi ani wychodzić na korytarz w celu sprawdzenia sytuacji, jeżeli mogłoby to doprowadzić do kontaktu z zagrożeniem. Nie należy również wysyłać uczniów na zewnątrz pomieszczenia.

Nie należy opuszczać bezpiecznego miejsca wyłącznie na podstawie niezweryfikowanej informacji. Trzeba kierować się wiarygodnymi komunikatami i poleceniami służb, z uwzględnieniem bezpośrednio obserwowanej sytuacji.

4. **UDAREMNIJ ATAK! – wyłącznie jako ostateczność**

Udaremnienie ataku jest rozwiązaniem skrajnym, odnoszącym się do sytuacji, w której nie ma możliwości bezpiecznego oddalenia się ani ukrycia, a życie osób pozostaje bezpośrednio

zagrożone. Nie jest to standardowe zadanie nauczyciela ani nakaz podejmowania walki ze sprawcą.

W pierwszej kolejności należy nadal dążyć do ochrony życia, ograniczenia kontaktu z zagrożeniem i wezwania pomocy, jeśli można to zrobić bezpiecznie. Nauczyciel nie powinien podejmować konfrontacji, jeżeli istnieje możliwość oddalenia się lub zabezpieczenia w miejscu pobytu.

Jeżeli sytuacja jest skrajna i nie pozostawia bezpiecznej alternatywy, działania podejmowane w celu ochrony życia powinny być oceniane w kontekście bezpośredniego zagrożenia i realnie dostępnych możliwości. Niniejsza procedura nie instruuje nauczycieli w zakresie technik obezwładniania ani odbierania niebezpiecznych przedmiotów. Nie należy podejmować prób odebrania przedmiotu ani samodzielnego obezwładnienia sprawcy, gdy można tego uniknąć.

5. Powiadomienie numeru 112 i współpraca ze służbami

W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia należy niezwłocznie powiadomić numer alarmowy 112, o ile można to zrobić bez narażania siebie i innych osób. Jeżeli w danym momencie nie jest to możliwe, zgłoszenie należy wykonać przy najbliższej bezpiecznej sposobności albo poprosić inną osobę o wezwanie pomocy, jeżeli jest to bezpieczne.

W zgłoszeniu należy, w miarę możliwości, podać:

- ✓ nazwę i dokładny adres szkoły;
- ✓ miejsce występowania zagrożenia, np. część budynku, piętro, korytarz lub salę;
- ✓ rodzaj zagrożenia i opis osoby lub przedmiotu, o ile informacje te są znane;
- ✓ przybliżoną liczbę osób narażonych oraz informację o osobach poszkodowanych;
- ✓ miejsce pobytu nauczyciela i uczniów;
- ✓ inne informacje, o które poprosi operator.

Należy mówić spokojnie i konkretnie, odpowiadać na pytania operatora, nie przekazywać domysłów i wykonywać przekazywane polecenia. Po przybyciu służb należy stosować się do poleceń osób kierujących działaniami, przekazać informacje o uczniach, osobach poszkodowanych i osobach, które mogą znajdować się poza grupą. Nie należy samodzielnie wracać do budynku ani do miejsca zagrożenia.

6. Osoby poszkodowane

- ✓ Informację o osobach rannych lub wymagających pomocy należy jak najszybciej przekazać pod numer 112.
- ✓ Nie należy wchodzić do miejsca, w którym nadal występuje zagrożenie, w celu dotarcia do osoby poszkodowanej.
- ✓ Pierwszej pomocy należy udzielić, gdy miejsce jest bezpieczne, w zakresie posiadanych umiejętności i zgodnie z poleceniami operatora lub ratowników.
- ✓ Jeżeli nauczyciel opiekuje się grupą, powinien jednocześnie zadbać o bezpieczeństwo pozostałych uczniów; nie należy narażać całej grupy, aby dotrzeć do osoby poszkodowanej.

7. Po zakończeniu bezpośredniego zagrożenia

- ✓ sprawdzić, czy uczniowie pozostający pod opieką nauczyciela są bezpieczni i czy ktoś nie

wymaga pilnej pomocy medycznej;

- ✓ przekazać dyrekcji i służbom informacje o przebiegu zdarzenia, liczbie uczniów oraz osobach, których lokalizacja jest nieznana;
- ✓ przekazywać uczniom i rodzicom wyłącznie sprawdzone informacje, zgodnie z ustaleniami szkoły i właściwych służb;
- ✓ zwrócić uwagę na reakcje stresowe, zwłaszcza u osób bezpośrednio zagrożonych, poszkodowanych lub będących świadkami zdarzenia;
- ✓ nie zmuszać uczniów do publicznego opowiadania o przeżyciach ani nie bagatelizować ich reakcji;
- ✓ w razie potrzeby skierować uczniów i pracowników do pedagoga, psychologa szkolnego lub innego specjalisty; pamiętać, że reakcje mogą pojawić się z opóźnieniem.

Nauczyciel nie zastępuje terapeuty. Jego zadaniem jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, zauważenie potrzeb uczniów, przekazanie informacji właściwym osobom i stosowanie się do dalszych decyzji dyrekcji oraz służb.

8. Czego nie należy robić

- ✓ nie zbliżać się do sprawcy, nie śledzić go i nie szukać go samodzielnie;
- ✓ nie próbować odebrać niebezpiecznego przedmiotu ani samodzielnie obezwładniać sprawcy, jeżeli można tego uniknąć;
- ✓ nie kierować uczniów w stronę zagrożenia i nie wysyłać ich, aby sprawdzili sytuację;
- ✓ nie pozwalać uczniom obserwować, fotografować ani nagrywać zdarzenia, jeżeli wiąże się to z narażeniem ich na zagrożenie;
- ✓ nie wracać po rzeczy osobiste ani do miejsca zagrożenia bez polecenia służb;
- ✓ nie rozpowszechniać niepotwierdzonych informacji ani nie podejmować działań, które mogą wywołać panikę;
- ✓ nie pozostawiać grupy bez opieki, jeśli można tego uniknąć ani nie narażać uczniów w celu samodzielnego zebrania osób, które znalazły się w innym miejscu.

9. Skrócony schemat do zapamiętania

UWAŻAJ → UCIEKAJ → UKRYJ SIĘ → UDAREMNIJ ATAK

UWAŻAJ – rozpoznaj zagrożenie bez narażania siebie i uczniów; przekazuj sprawdzone informacje.

UCIEKAJ – jeżeli droga jest bezpieczna, oddal uczniów od zagrożenia; nie wracaj po rzeczy.

UKRYJ SIĘ – jeżeli ucieczka jest niebezpieczna, zabezpiecz pomieszczenie, wycisz telefon i wezwij pomoc, gdy jest to bezpieczne.
UDAREMNIJ ATAK – wyłącznie jako ostateczność przy bezpośrednim zagrożeniu życia, gdy nie ma bezpiecznej możliwości ucieczki ani ukrycia; nie jest to obowiązek podejmowania konfrontacji.

Niezależnie od wybranego działania: powiadom 112, gdy można to zrobić bezpiecznie; wykonuj polecenia służb; po zdarzeniu zadbaj o bezpieczeństwo fizyczne i wsparcie psychologiczne uczniów.

2.14. Zasady obowiązujące rodziców/prawnych opiekunów oraz osoby wchodzące na teren placówki

W celu zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego w placówce obowiązują następujące zasady:

1. Na teren szkoły wchodzą jedynie rodzice i opiekunowie dzieci przedszkolnych, którzy przyprowadzają lub odbierają swoje dzieci.
2. Rodzice uczniów klas I – VIII wprowadzają dzieci do budynku (wysoki parter), a nie odprowadzają do szatni.
3. Osoby z zewnątrz niebędące pracownikami szkoły ani rodzicami lub opiekunami przyprowadzającymi dzieci do przedszkola nie będą wpuszczane na teren placówki bez uzasadnionego powodu i wcześniejszego umówienia wizyty. Każda taka sytuacja będzie wymagała indywidualnego uzgodnienia
   z pracownikiem szkoły (sekretariat, pani intendentka). Zasady te wynikają z obowiązku zapewnienia uczniom bezpiecznych warunków nauki i opieki, spoczywającego na dyrektorze szkoły, zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo Oświatowe.

   Rodziców chcący porozmawiać z nauczycielami prosimy, by umawiali się na spotkania za pośrednictwem e-dziennika. Wcześniejsze ustalenie spotkania pozwoli na poświęcenie Państwu odpowiedniej uwagi i omówienie wszystkich ważnych kwestii w dogodnych warunkach.

ROZDZIAŁ III
PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

3.1. Definicja cyberprzemocy

Cyberprzemoc - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych (głównie Internet oraz telefony komórkowe). Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.

Zjawisko cyberprzemocy charakteryzuje wysoki poziom anonimowości sprawcy. W pracy szkolnej nauczyciele/wychowawcy konfrontują się z sytuacjami, które powodują dezorganizację procesu dydaktyczno-wychowawczego i nie posiadają jednoznacznych, prostych rozwiązań. Sytuacja cyberprzemocy w szkole wymaga podjęcia wielu kroków służących zapewnieniu bezwzględnego bezpieczeństwa ofierze, jak i analizy przyczyn i okoliczności przemocy. Wypracowane procedury postępowania mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa życia w szkole oraz ułatwienie i ujednolicenie postępowania osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo uczniów. Adekwatne postępowanie w sytuacjach trudnych lub krytycznych wymaga dobrego rozpoznania problemu, zdarzenia, pełnej wiedzy na temat ucznia i jego rodziny, rozpoznania motywów postępowania i zastosowania odpowiedniej procedury postępowania. Nauczyciele i wychowawcy mogą wspierać się pomocą pedagoga oraz psychologa szkolnego, nadzoru pedagogicznego, personelu medycznego, pracowników obsługi szkoły oraz liczyć na wsparcie Policji, Sądu ds. Rodziny i Nieletnich, poradni specjalistycznych.

Skuteczność zastosowania procedur wymaga dobrej współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

3.2. Podstawowe formy cyberprzemocy:

- ✓ nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci;
- ✓ publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci;
- ✓ podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli;
- ✓ pomówienie (oszczerstwo) o takie postępowanie, które mogą daną osobę poniżyć;
- ✓ wysyłanie wulgarnych sms, mających obrazić odbiorcę oraz grożenie komuś w sieci i poprzez telefon komórkowy.

3.3. Działania profilaktyczne w szkole

- ✓ ograniczenie lub całkowite wyeliminowanie zachowań agresywno - przemocowych, realizowanych przy użyciu technologii komunikacyjnych w szkole i poza nią;
- ✓ stworzenie takiego środowiska szkolnego, które charakteryzuje się życzliwym nastawieniem i zainteresowaniem ze strony dorosłych;
- ✓ wytwarzanie pozytywnych więzi i kreowanie przyjaznego, wspierającego środowiska szkolnego;
- ✓ określenie wyraźnie wytyczonych granic akceptowanych zachowań;
- ✓ funkcjonowanie czytelnego systemu norm współżycia społecznego i jasny system konsekwencji w przypadku złamania zasad;
- ✓ dostarczanie uczniom wiedzy i umiejętności posługiwania się technologią komunikacyjną;
- ✓ uczenie zasad odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z technologii komunikacyjnych;
- ✓ działania podejmowane przez szkolnego koordynatora ds. bezpieczeństwa, pedagoga, psychologa, wychowawców.

3.4. Procedura reagowania w szkole w sytuacji cyberprzemocy

W przypadku, gdy zostaje w szkole zgłoszony przypadek cyberprzemocy należy podjąć następujące działania:

I. Ustalić okoliczności zdarzenia

1. Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.
2. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel, który nie jest wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
3. Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
4. Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.

5. Na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy w procedurze interwencyjnej bierze udział nauczyciel informatyki.

II. Zabezpieczyć dowody

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Sprawdzić, czy ofiara cyberprzemocy potrafi wskazać sprawcę bądź przynajmniej ma przypuszczenie, kto może nim być.
3. Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
4. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

Sposoby zabezpieczenia dowodów:

- ✓ zachowywanie wiadomości: w przypadku przemocy przy użyciu telefonu komórkowego ważne jest, by nie usuwać sms-ów, mms-ów, historii połączeń, które wskazują na jej wystąpienie. W przypadku przemocy w Internecie również – jeśli to możliwe – warto zachować treści, które na nią wskazują. W niektórych sytuacjach – gdy krzywdzące kogoś treści są opublikowane w miejscu widocznym dla wielu osób (np. komentarze pod zdjęciami w serwisie społecznościowym, wpisy na forum klasowym) – konieczne jest ich usunięcie. Wówczas przed usunięciem tych treści należy je zabezpieczyć (zapisać w programie tekstowym i wydrukować),
- ✓ wykonanie zrzutu całego ekranu tzw. screena (rodzaj zdjęcia tego, co aktualnie widać na monitorze komputera) za pomocą klawiszy CTRL + Print Screen), a następnie wkleić do dokumentu typu Word. Dokument ze screenami należy zapisać na dysku komputera i wydrukować,
- ✓ archiwizowanie treści rozmów z komunikatorów i czatów - skopiować treści rozmów wraz z linkiem do strony, na której treści te się znalazły i zapisać je w dowolnym edytorze tekstu,
- ✓ przesłanie na pocztę emailowową szkoły, bądź też nauczyciela wiadomości email. Taką wiadomość należy wydrukować i zapisać na nośniku pamięci (dysk, pendrive).

III. Podjąć działania wobec sprawcy cyberprzemocy

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

A. sprawca i ofiara cyberprzemocy są uczniami szkoły:

Po zgłoszeniu placówce zdarzenia, zebraniu informacji na temat jego przebiegu oraz zabezpieczenie ewentualnych dowodów Dyrektor Szkoły podejmują następujące działania:

- ✓ poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych o danym zdarzeniu oraz wezwanie na spotkanie do szkoły rodziców/opiekunów prawnych uczniów,
- ✓ sporządzenie notatki służbowej z ustalonego przebiegu zdarzenia oraz spotkań z rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów,

- ✓ w przypadku, gdy zdarzenie jest odosobnionym incydentem niewłaściwego zachowania sprawcy o powiadomieniu policji decydują rodzice/opiekunowie prawni poszkodowanego dziecka,
- ✓ w przypadku, gdy uczeń będzie przejawiał zachowania wskazujące na postępującą demoralizację i niedostosowanie społeczne Szkoła powiadomi właściwe instytucje, czyli sąd rodzinny lub policję,
- ✓ uczeń - sprawca poniesie konsekwencje wynikające z przepisów Statutu Szkoły

B. sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły a ofiarą cyberprzemocy jest osoba spoza szkoły

Po zgłoszeniu placówce zdarzenia, zebraniu informacji na temat jego przebiegu oraz zabezpieczenie ewentualnych dowodów Dyrektor Szkoły podejmują następujące działania:

- ✓ poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych o danym zdarzeniu oraz wezwanie na spotkanie do szkoły rodziców/opiekunów prawnych sprawcy
- ✓ sporządzenie notatki służbowej z ustalonego przebiegu zdarzenia oraz spotkań z rodzicami/opiekunami prawnymi sprawcy,
- ✓ w przypadku, gdy zdarzenie jest odosobnionym incydentem niewłaściwego zachowania ucznia o powiadomieniu policji decydują rodzice/opiekunowie prawni poszkodowanego dziecka lub poszkodowany (w przypadku osoby pełnoletniej),
- ✓ w przypadku, gdy uczeń będzie przejawiał zachowania wskazujące na postępującą demoralizację i niedostosowanie społeczne Szkoła powiadomi właściwe instytucje, czyli sąd rodzinny lub policję,
- ✓ uczeń - sprawca poniesie konsekwencje wynikające z przepisów Statutu Szkoły.

C. sprawca jest osobą spoza szkoły a ofiara cyberprzemocy to uczeń szkoły

Po zgłoszeniu placówce zdarzenia, zebraniu informacji na temat jego przebiegu oraz zabezpieczenie ewentualnych dowodów Dyrektor Szkoły podejmują następujące działania:

- ✓ zebranie informacji na temat przebiegu zdarzenia,
- ✓ poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych o danym zdarzeniu, w przypadku, gdy o nim nie wiedzą oraz wezwanie ich na spotkanie do szkoły,
- ✓ udzielenie informacji na temat możliwych do podjęcia kroków prawnych w celu ochrony dziecka,
- ✓ sporządzenie notatki służbowej z ustalonego przebiegu zdarzenia oraz spotkań z rodzicami/opiekunami prawnymi;

D. ustalenie sprawcy cyberprzemocy nie jest możliwe

Należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu Ustawa z dn. 15 lipca 2016r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

IV. Podjąć działania wobec ofiary cyberprzemocy

Umożliwić wsparcie psychiczne.

1. Uczeń będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
2. Po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe, bądź odwetowe ze strony sprawcy.
3. Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga).

V. Sporządzić dokumentację z zajścia

1. Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej ·z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
2. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
3. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).

Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia sąd rodzinny o sprawie w sytuacji, gdy:

1) rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania lub gdy do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka;

2) szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów.

Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) zostają przez dyrektora szkoły bezwzględnie zgłoszone na policję.

Procedura jest wdrażana w życie w momencie oficjalnego zgłoszenia zjawiska cyberprzemocy przez jej ofiarę /w przypadku osób pełnoletnich/ lub rodzica /prawnego opiekuna/ ucznia.

VI. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy.

Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:

- ✓ rozmiar i rangę szkody (rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara),
- ✓ czas trwania prześladowania (długotrwałe działanie, pojedynczy incydent),
- ✓ świadomość popełnianego czynu (działania zaplanowane, sprawca zdawał sobie sprawę z wyrządzanej krzywdy),
- ✓ motywację sprawcy (umyślna, działania odwetowe w wyniku doznanego upokorzenia),

- ✓ rodzaj rozpowszechnianego materiału,

a także należy pamiętać, iż celem sankcji wobec sprawcy jest:

- ✓ zatrzymanie przemocy i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi,
- ✓ wzbudzenie u ucznia refleksji na temat jego zachowania, zrozumienie krzywdy, jaką spowodował i powstrzymanie przed podobnym zachowaniem w przyszłości,
- ✓ pokazanie społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana i że szkoła jest w stanie efektywnie zareagować w tego rodzaju sytuacji.

VII. Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

- ✓ opieką należy otoczyć świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia;
- ✓ podczas postępowania interwencyjnego, wyjaśniający sprawę zachowuje dyskrecję i poufność;
- ✓ niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą jako metody wyjaśniania sprawy;
- ✓ nie należy narażać ucznia-ofiary cyberprzemocy na odwet ze strony agresora.